

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Dordracenae synodi Acta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

mi, & alijs locis compluribus, ita ut Ordines & Mauritium ea res sollicitos, teneret, qui omni ope adhi sunt, ne quid Resp. detrimenti caperet, in tam propinquis Imperij Germanici turbis dirigendis occupanda. Adiuvit Ordines Dudleyus Carletonus Legatus Britanniarum Regis, cuius orationem 6. Octobris habitam nacti Arminiani, quod Gomarum redivivum spiraret, Libello edito refutasse narratur. Generales vero Ordines ut famosum damnaſſe, etiam Joannes Caſimirus Junius filius Franciſci Junij refutandum aſſumpſiſſe traditur meſe Decembri, & uti ſibi perſuadebat, exanimavit. Itaque tandem ad ſeq. Anni 1618. Cal. Maias Ordines Synodum Nationalem inſtituendam decernunt, ſimulque Leges conſtituunt, ſecundū, quas, & convocatio fieret, & ipſa Synodus dirigeretur. Et quoniam Gomariſta ſibi ſolis diſſidebant in Arminianorum congreſſu, ut eos multitudi- ne capitum in Synodo ſuperarent, nec quenquam Remonſtrantium in Confeſſum admitterent, vince- rentque certiffimo, ex vicinis Regnis ac Provin- cijs Theologos, ſua farina & mentis eliciuerunt ad Nationalem Synodum, nempe Anglia, Scotia, Gallia, Germania, cumque quidam ridicule roga- rent, ut eadem opera Oecumenicam Synodum ſeu Generalem indicerent, Reſponderunt id quod, inter omnia huius Synodi cauſa dicta, ſapentiſſi- mum fuit, nimirum: INCERTISSIMUM ESSE AN ET QUANDO SYNODUS OECUMENICA CONVOCA- RI POSSIT (nempe a Calviniſtis) HANC NATIONA- LEM QUASI OECUMENICAM ET GENERALEM FOR- RE; (addo forte & ultimam uti prima fuit, ea ſiqui- dem evenerunt, ut ipſomet & piguerit & pudberit eſſe vel hanc primam celebratam) CUM EX OM- NIBUS FERÉ REFORMATIS ECCLESIS DEPUTATI SINT EIDEM INTERFUTURI. quæ verba ab ip- ſis Gomariſtis typo edita, tanquam Monumen- tum æternum adverſus ſe ipſos conſcriptum, ſin- gulariter noto. Cum illis parenter & ingenuè ne- gent ſe eſſe Catholicam Eccleſiam toto orbe ter- rarum diſuſam ſecundum Scripturarum elogia de Chriſti Regno nimirum, ut patet ex Actis ipſius- met Synodi. Univerſa Calvinianorum Eccleſia congregata in Spiritu Urſini & Gomari, comple- xa Belgium cõfõderatum, Angliam, Palatinatum, Haſſiam, Helvetiam, Naſſoviam, Genevam, Bre- mam & Embdam, dixitque ſententiam, quam nec Helveti, nec Angli, nec Haſſi, nec Palatini, nec Genevates per omnia amplectuntur.

V. Acta in Synodo Dordracena à die 13. Novẽb.

ſeſſione 1. An. 1618. uſque ad ſeſſionem 145. die 9. Maij An. 1620. edita ſunt Dordraci An. 1620 in fo- lio magno 276. paginis, quibus altera pars Dogma- tica ſubiicitur, complectēs Iudicia Theologorum Provincialium ſuper Quinque Controverſis Remonſtrantium Articulis & hæc paginis 319. ab- ſolvitur. Horum epitomen brevem do ex ipſis Re- monſtrantium & Gomariſtarum Actis concinna- tam, ab ipſis Remonſtrantibus initio Actorum ſuorum in Prælatione præfixam, Hiſce verbis:

IV. Synodus convocata eſt, in qua ipſi qui non tantum nobis noſtrisque ſtudijs in patria noſtra directè atque ex profeſſo ſemper adverſari fuerant, ſed tantum non inimici ac capitales hoſtes noſtri utramque paginam fecerunt. Horum iudicijs vellemus, nollemus, ſtare aut cadere oportuit cauſam noſtram. Ab his citati ſumus, coram his iudicibus cauſam dicere uſſi ſumus: Et hi ſunt illi qui nos pronuntiarunt, non reos tantum, ſed etiam *conviſos corrupta Religionis, ſciſſa Eccleſia unitatis, grauiſſimo- rum ſcandalorum, & intolerande perſiſtentiæ adverſus ſupremi Magiſtratus publicata in Synodo decreta & ad- verſus ipſam* (eniceur Theologorum) *Venerandam Synodum*. Hi ſunt illi qui à Reſtoribus novis auxi- lia implorant *ut turbulentes & inquietos ſpiritus* (quos videlicet ipſi deſignaturi ſunt) *compeſcant, & Syno- dica decreta authoritatibus ſua calculo adiecto ſtabiliant & immota ac perpetua reddant*. Et ecce ſueceſſum. Non multo poſt, Remonſtrantes citati aut ſilere iubentur veluti muti canes, aut exire patria cum vxori- bus liberisque. Ceteri ferme ducenti ad eorum ex- emplum æterno exilio mulctantur, aut prodigioſo ſilentio in libera patria adſtinguntur, & ne quid odio deſit publicantur edicta, ne quis eis vel terun- cium ſuppeditet, quo vitam miſeram in exilio to- lerent, inediaque moleſtiam & mendicitatis infa- miam euadant, quingenti florent in ſingulorum Remonſtrantium Miſiſtrorum capita ſtatuantur, ſub ætæni carceris pœna, redire in patriam vetan- tur, aliæque Albanæ ſcutitæ damnata, exempla in uſum reuocantur.

Hæc ratione actum nobiſcum eſt, Chriſtiane Le- ctor, & cauſa noſtra inaudita, indefenſa, damnata eſt ab adverſarijs noſtris, quodque dignum admi- ratione eſt, eorum criminum, quorum ipſi ſibi non poſſunt non eſſe conſcij, non tantum rei ſed & con- uicti pronunciamur: Quis credat utique ſi reos tan- tum nos dixiſſet Synodus, ſpeciem aliquam habuiſ-

Ecc 2

ſer

Et oratio iudicium. n. suum dixit. Synodus videri potuisset. At conuictos nos fuisse quo colore, qua specie, qua verisimilitudine dicitur? certe non alia quam qua olim Nero Imperator Christianos *generis humani hostes conuictos* pronuntiavit; etenim ne pugnatum quidem aut in arenam descensum, aut ad manus unquam ventum fuit. Quippe a collatione usque adeo abhorruit semper Synodus, ut ne vocem quidem ipsam in primo nostro adiectione sustineret, sed eius speciem omne protinus praeciderit. Quoties optauimus, rogauimus, orauimus, obsecrauimus ut iusta aliqua Collatio spectante & audiente Federato Belgio toto institueretur? quam enim sepe numero petiimus utrumne in tanta doctorum hominum conuicia quisquam esset, qui errorem nobis nostrum ostenderet & erroris nos si posset conuinceret? At semper repulsam passus sumus, ad iudicandum quippe non ad disputandum se conuenisse aiebat Synodus. Et haec cum palam publiceque gesta sint, conuictos tamen nos pronuntiare Synodus ausa fuit: itane ergo sine sole, sine puluere, sine confectu victoria reposita est, & nos, quorum animis nunquam vlla argumentorum machina, vlli rationum ardetes ad moti sunt, sed qui solo tantum Authoritatis bruto fulmine percussi fuimus, etiam cum multo ante conscientias rationibus optimis munus obtenderemus, & ut illis satisfieri posset humiliter peteremus, nihilominus conuicti sumus? De defecto si aduersarum audire nolle, est eum vincere, fasces vitro submitimus & victi sumus; si conuictentiam aduersarij reluctantem sola auctoritate premeret atque virgere est eodem conuincere, manus damus, & quia ita placet Synodo, conuicti sumus.

Quinimo, habet etiam quo suam siue supinam in concordiam, siue stupidam credulitatem regat Petrus Molinæus cum in praefatione libri sui, quem Ananiam Arminianismi inscribit, nos non rationibus non argumentis (id n. colorem habuisset) sed solo aspectu Veneranda Synodi (qua nullam aliam a multis retro saeculis, nec celebriorem nec sanctiorem nec Ecclesia vixiorem fuisse, nimirum turpi & meretricaria oratione adiecit) sic perturbatos fuisse scribere non dubitat, ut cum ante Synodum gestiremus in pugnam & certamen anida poscere videremur, conuersariibus ceperimus *quyocuxny lucem quo odisse & moras neclere, & quidem percussis sine metu sine conscientia*. Habet inquam quo pudendam hanc & hyperbolicam calumniam aliquatenus obtegar; Alioquin certe indig-

nuno nomine atque fama sua fecit, vir alioquin non ineruditus nec incelebris quod limen libri sui praetexuerit tam a vero aliena praefatione, tanquam si in Epicuri aliquo intermundio aut ignota regione per somnum sibi narrati audiuisset ea, quae in Belgio & in Synodo gesta sunt. Equidem nisi leuiter fidem abhibere maluisset, quam molesta veritatis disquisitione se fatigare, fieri vix potuisset, ut vir prudens in vicina Gallia tam turpeta & foedum errorem errasset. Quamquam si omnino certam detrectassemus moras nexuissimus, quid in eo reprehensione dignum fuisset? An aduersam partem iudicem non agnosceret, ab aduersa parte leges loquendi & silentii accipere nolle cum manifesto detrimento bonae causae & veritatis diuinae tergiversari est & *quyocuxny*? Ergone Arhanasium qui nunquam non geltebat in pugnam contra Arianos, & certamen aude semper poscebat, cum Tyri in concilio Arianos aduersarios suos rerum potiri videret & subito inde aufugeret, solo aspectu venerandae Synodi perturbatum fuisse diceret Molinæus & *quyocuxny* coepisse? Et Paulinum Episcopum Treuirensis tergiversatum: cum Auxentium Episcopum, & socios eius sinistra quaedam contra se moliri intelligens subito Mediolano ex Concilio discederet? Et Cyrillum, Hilarium, Chrysostrum, Nazianzenum aliosque moras neclere voluisse eoque ad Concilium vocari venire recusarent? Quis credat Molinæum, cui calamus, & lingua in conuictionibus in libris & nusquam non pruriunt ac gestiunt ad pugnam contra Pontificios, tam erecti tam constantis animi futurum, ut certamen declinaturus non sit, si Pontificios iudices agnosceret & ex ipsorum arbitrio causam suam agere iuberetur, etiam si sale & felle redudat, quibus conspuere aduersarios qualibet occasione ipsi non foret difficile?

1. Sed misso Molinæo, quorum, amabo, criminum rei & conuicti dicimus? Primum *Corrupta Religio*, ait Synodus: itane mihi scior? An Religionem corrumpunt ij, qui ferreas & fatales Parcarum tabulas expunctas cupiunt ex Ecclesia, in qua libera Religio locum habet? qui affirmant Deum fideles solos in vera fide perseverantes: aut morientes ad salutem elegisse, infideles vero solos reprobasse, pro omnibus Christum mortuum, omnibus vocatis sufficientem gratiam dari ad erudendum, fidelibus vero etiam singulare Spiritus S. robur subministrari, ut ad finem usque contra omnes tentationes in fide perseverare possint: sed tamen fieri nihilominus

minus posse concedunt, ut vocati diuinæ vocationi moiem gerere præfracte nolior, & fideles à gratia & salute æterna propria sua & vincibili culpa excidant? Ergone corculum, medulla, vita & anima Religionis est Fatum, tam durum tam horrendum tam ab omni recta ratione alienum, quo statuitur absque propria & vincibili contumaciæ intuitu maximam generis humani partem à Deo reprobam esse ad æternum & lamentabile exitium, ceteros vero sine fidei aut obedientiæ propriæ respectu electos esse ad gloriam immortalem? Hos perire non posse vili peccatis? Illos saluari non posse? Neutros plus boni facere aut mali omittere posse quam faciunt aut omitterent? Illos non posse credere cum vocantur. Hos non posse non credere? Bone Deus! quo non recidant mortales cum vitam & animam Religionis in eo collocant, quod Religionis omnis præsentissimum venenum est? Rectius multo indicat Sustonius, cum Tiberium Religionum negligentem fuisse ait, eo quod per suasionis plenus esse omnia fuit agi. Etenim quis locus virtuti & vitio, obedientiæ & inobedienciæ, præmio & pœnæ? quæ vis monitionum, hortationum, promissionum, comminationum, obtestationum, querelarum, precum, votorum, desideriorum, gemituum? quæ necessitas, quæ utilitas laboris, curæ, studij, spei, merus, zeli aliorumque piorum conatum, vbi fatalis & incurabilis actionum & euentuum omnium necessitas æternæ legelancita dominatur atque obtinet? Sed quid mirum corruptæ Religionis vos accerfi abistis Fatalitatis Manichæicæ adsertoribus, cum eiusdem criminis Nero olim strenuissimus Fati adsertor, Christianos homines sanctissimos in simulauerit? cui ob *provinciam à laconibus his qui novam humano generi superstitionem inuocabant* (quo nomine Christiani designabantur) purgatum monumentum in Hispania erectum fuit: ad curus forte exemplum Synodus hæc Doradæca, quæ prima horrendam illam Fatalitatem solemni ter adiceret aulæ fuit, aureo suo nummo incribi iussit, *Religione adserta*.

Eiusdem commatis est, cum *scissa unitatis Ecclesiæ* rei ac conuicti dicuntur: Quomodo enim qui nec ipsi secessimus, nec secessionem fieri laudamus, nec factam probauimus, sed conata, unitatem, pacem, concordiam & tolerantiam mutuan, quamdiu causa cognita nondum erat, & spes correctionis apparebat, maioraque incommoda vitari poterant, vstrum, inculcauimus, suauimus, colui-

mus, laudauimus, schismatis rei adeoque conuicti esse possumus? Equidem quod olim Elias Achabo dixisse legitur, idem & nobis hic dicere liceret. Non nos sumus qui Israel em turbauimus, sed tu O Synodus & qui tecum conspiratunt contra seruos Iehouæ: Vos enim ijsuistis, qui doctrinam nostram multo ante damnastis & intolerabilem iudicastis, qui reclamantibus nobis secessionem hic illie aut fecistis ipsi, aut silentio vestro approbastis. Adhuc que manu vestra signatis secessionem faciendam & unitatem Ecclesiæ scindendam esse iudicastis, aliaque eius generis plura coram sole ipso fecistis: Fietine potuit, ut sine scrupulo ac morsu esset conscientia vestra, cum litius criminis, reos ac conuictos nos pronunciareretis & manu vestra signaretis?

Sed & quo iure ac merito rei agimur *grauissimum scandalorum*? Etenim à scandalis vsque adeo abhorremus, ut si vel imprudentes cuiquam vllum ante hæc dederimus, scandalum non dubitemus etiamnum rogare atque obsecrare, vt illud nobis propter D. Iesum condonetur, quippe qui nouimus quam leuiter sententiam in eos ferat humani generis Seruator, qui minimò alicui fideli offendiculum dederint. At si qui scandalum ex bene factis nostris acceperint vitio suo, eam culpam præstare nec cupimus nec debemus. Etenim efficere vt, cum recte agamus, nemo malus offendatur, nec potestatis nec officij nostri est. Quod si vero à nobis scandala grauissima data sint, necessum est vt aut vita, aut doctrina, aut docendi modo ea data dicantur: vitam quod at tiner, eam laus tibi sit D. Iesu, inculpatam viximus; Doctrinam proposuimus, quam in conscientia verbo Dei consentaneam & rationibus optimis nixam, & ad pietatem serio colendam summe vtilem ac tantum non necessariam duximus. Modum vero in docendo eum seruauimus, vt neminem læserimus, nemini eo quod dissentiret à nobis, molestram faces suerimus, nulli a gre fecerimus, abstinentes à personis rem ipsam tantum cum mutua tolerantia oblatione semper tractauerimus nisi postquam necessitas nobis ab importunis aduersarijs imposita est auctores ipsos auctorumque nomina & scripta in lucem profertendi: qua tamen in re tantum abest, vt peccatum à nobis sit contra auctores illos & scandalum alicui iure datum, vt contra potius ex mente scopo & voto auctorum ipsorum, notum fecerimus id, quod illi notum esse & perspectissimum omnibus, librorum suorum publicatione, voluerunt. Et quousquisq; tandem of-

sensus fuit, qui modo veritati clara paratus fuit cedere & nec seruiliter mancipatus fuit sententia suae nec arctioris aut castigatioris vitae legem sibi dari ægretulit? Quot hominum millia imo myriades reperitur, quæ scandalum illud diuinissimæ Religionis Iesu Christi, Stoicum inquam illud aut Manichaicum Fatum Religioni omni inimicum, animose impugnatum & tantum non iniunctis argumentis labefactatum & conuulsum gaudent, qui veritatem & vim pietatis orbi nostro restitutam sibi gratulantur, & Deo perpetim pro tam singulari beneficio gratias agunt?

4. Vltimum crimen & omnium teterrimum est, *Intoleranda peruicacia*, sed quod facilius intreatur, quam probatur, & is qui Christiano genio ducitur, Deo potius soli *x. p. d. i. o. v. v. s. y. e. i. u. s.* eius iudicium relinquat, quam sibi confidenter arrogat, imprimis in negotio Religionis, cum conscientia, cuius reuerentia maxima est forum agitur: charitatis est, non posse peruicacia culpam dare ei, qui conscientiam rationibus suis mutam nudæ authoritati obtemperat: Prudentia est, non velle crimen intendere quod probari non potest, quodque eodem iure contra intendente reuertere licet. Sed contra quos crimen peruicacia commissum esse dicit Synodus? Contra Delegationem? Atqui decretis eorum lubentes volentesque semper paruimus, nisi cum superior iudex aut conscientia verarent: Conscientiam tamen nunquam nisi rationibus optimis instructam ac suffultam reuerenter obtendimus: Authoritati soli conscientiam cedere nec posse nec debere constanter adseruimus: Lex n. non sibi soli conscientiam suam æquitatis debet, sed ijs etiam à quibus obsequium expectat, uti Tertullianus inquit. Contra Synodum vero eorum peruicacia, nedum intoleranda locum habere potuit? Synodus enim uti potestatem & authoritatem in aduersam partem inepte & non nisi superbe sibi arrogat, ita parum Christiane, atque immerito, peruicaciae crimen impingit ijs, qui conscientiam, licet forte etiam onerant prætexunt & scrupulum quem sentire se affirmant, eximi sibi petunt priusquam obediant. Erudiri oportet eos, qui erudiri cupiunt & quos conscientia suæ rationem habere nulla verisimili ratione negari potest, priusquam authoritatis contemptæ rei agi possunt. At conscientiam obtendentes rationibus multis nixam erudire nolle, & nihilominus peruicacia arguere, eorum est qui dominatum in conscientias aff. dant & spiritu Antichristi ducuntur.

Ex hisce luculenter apparet, eadem profus ratione nobiscum egisse Synodum Dordracenam, qua præcedentibus sæculis agere solebant ijs qui aduersarios suos oppressos cupiebant, & qualia fere soleant esse iudicia quæ pars aduersa format, ubi tribunal nata est, ex quo sententiam de aduersario dicat. Suspecta merito videri debent omnia ista, siue testimonia, siue acta siue iudicia, quæ aduersarij ferunt aut commemorant. Fieri. n. vix potest, ut non ex affectu illo ex quo proficiscuntur vitium trahant. Quare non est quod nos etiam ex Synodi huius iudicio æstimes, Christiane, Lector: Sed si nos propius nosse vis nosmet ipsos audi.

Vidisti sinceram relationem Synodi Dordracenæ, quam si utriusque partis Actorum cõtuleris & Tomos fere xxx. alios inter dissidentes editos cõtuleris, sinceram deprehendes, nunc obiter quæ seruita sint Synodum facile perspicies, nempe oppressos esse Arminianos non vi doctrinæ sed conspiratione potentia, fecitque Synodus illa Arminianis, quod falso de Synodis Catholicis hæretici solent queri. Videant Acta Tridentini Concilij, quanta securitate, quanta humanitate, citavit protestantes, expectavit morantes?

V. Quæ Synodum Dordracenam secuta sint in ipsa Hollandia ex parte Gomartistarum facile perspicies Lector. nam, ut Philistæi Sampson capto & in molam tetrufo, biberunt super Arminianis vinum in iucunditate animæ suæ, & quæ victores captis hostiura castris facere consueuerunt, à Gomartistis minime defuerunt. At ex altera parte Arminianorum iniquè oppressorum, quis fuerit sensus & que Lector peruidebit, si æstimare nouerit, quis soleat esse sensus eorum, qui à Iudicibus non competentibus, neglecta iuris forma oppressi sunt. Cælum quidem miseri illi & terram inelamabant, sed cælum eis desuper erat abneum & terra ferrea, quoniam, etsi non tam prodigiosè uti Iudices & oppressores eorum offenderunt cæli & terræ Dominum, offenderant tamen in alijs multis abominationibus Caluini & Lutheri, & fecerant sibi ex illorum instituto vitulos aut eos, derelicta via patrum suorum. Ex hac ipsa tamen oppressione, Calvinianorum à Calvinianis, Remonstrantium à Contraremonstrantibus Arminianorum à Gomartistis permixta, Dei iusto iudicio magnum bonum Ecclesiæ Catholicæ est enatum, siquidem vnus oppressorum Bernardus Duinglo, offensus iniquitate Gomartistarum, collegit barbara, crudelia. Ne-